

Definirea conceptelor-cheie

Kristina Koldinská
koldinsk@prf.cuni.cz

1

... dreptul internațional ...

- Așa cum a fost explicat deja, există multe instrumente de drept internațional în care este interzisă discriminarea
- Dreptul UE - definiții speciale pentru:
 - Discriminare directă
 - Discriminare indirectă
 - Hărțuire
 - Hărțuire sexuală

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

2

TFUE

- Art. 19
- Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții din tratate și în limitele competențelor pe care acesta le conferă Uniunii, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală.
-

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

3

Carta drepturilor fundamentale a UE

- art. 21
- Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.
- 2. În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale acestora, se interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie.
 - *Articolul 23*
 - **Egalitatea între femei și bărbați**
- Egalitatea între femei și bărbați trebuie asigurată în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește încadrarea în muncă, munca și remunerarea.
- Principiul egalității nu exclude menținerea sau adoptarea de măsuri care să prevadă avantaje specifice în favoarea sexului sub-reprezentat.

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

4

Legislația primară - nu există definiția conceptelor-cheie

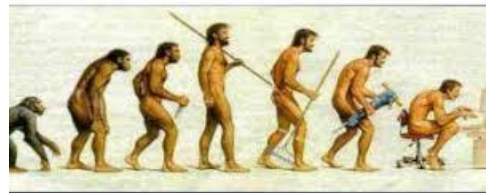
PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

5

Dar în ceea ce privește legislația secundară?

- Egalitatea plății – anii 1970 – doar interdicția privind discriminarea

- Securitate socială – 79/6/CEE
- Directiva (reformă) – 2004/56/CE

- Rasă și origine etnică – 2000/43/CE
- Bunuri și servicii – gen – 2004/113/CE
- Directiva cadru – 2000/78/CE

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

6

Egalitatea în legislația secundară UE?

- **Egalitatea între femei și bărbați**
- *Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă*
- *Directiva 92/85/CEE a Consiliului privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează*
- *Directiva 79/7/CEE a Consiliului privind aplicarea treptată a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în domeniul securității sociale*
- *Directiva 2010/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbații și femeile care desfășoară o activitate independentă și de abrogare a Directivei 86/613/CEE a Consiliului*
- *Directiva 2004/113/CE a Consiliului de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii*
- *Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului*

Egalitatea în legislația secundară UE?

- **Nediscriminare (rasă, religie, dizabilitate, gen și orientare sexuală)**
- **Directiva 2000/43/CE care pune în aplicare principiul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică**
- **Directiva 2000/78/CE care pune în aplicare principiul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de orientare sexuală, vârstă, dizabilitate și religie**

Tipuri și forme de discriminare

- **discriminare directă**: un caz în care o persoană este tratată mai puțin favorabil decât o altă persoană;
- **discriminare indirectă**, un caz în care o dispoziție, un criteriu sau o practică aparent neutră ar crea un dezavantaj în raport cu alte persoane, cu excepția cazului în care această dispoziție, acest criteriu sau această practică este justificată obiectiv de un scop legitim, iar mijloacele de atingere a acestui scop sunt corespunzătoare și necesare.
- **Hărțuire** = comportament nedorit care are ca obiect sau ca efect lezarea demnității persoanei în cauză și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor.
- **Hărțuire sexuală** = orice formă de comportament nedorit cu conotație sexuală, exprimat fizic, verbal sau fără caracter verbal, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor
- Discriminarea include și **instigarea la discriminare**
- Discriminarea bazată pe sex este și discriminare a femeilor în legătură cu sarcina acestora sau cu concediul de maternitate

Discriminarea directă

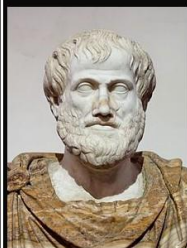
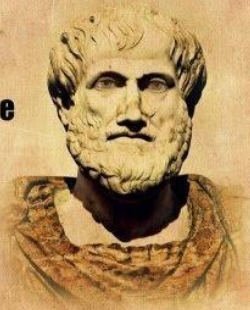
- **Discriminarea directă este un act în care o persoană beneficiază de un tratament mai puțin favorabil decât o altă persoană într-o situație comparabilă din rațiuni interzise prin lege.**
- **Exemple: un chelner într-un restaurant refuză să servească un client din cauza apartenenței etnice a acestuia; un angajator refuză să angajeze o femeie care are calificările necesare pentru a lucra ca mașinist într-un depozit pe motiv că nu angajează femei pentru acest tip de activitate.**
- **... ÎNSĂ:**
- **Termenul de comparație?**

**It is the greatest
inequality to try to make
unequal things equal.**

Aristotle

BASTIAT
INSTITUTE

Equality consists in the same treatment of similar
persons.

(Aristotle)

izquotes.com

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

11

Întrebări nu doar pentru judecători...

- Ce înseamnă același? - oamenii nu pot fi identici, nici nu este acesta scopul
- Ce înseamnă comparabil? - De exemplu activitate comparabilă, activitate de valoare egală?
- Ce înseamnă situații similare? - Sarcină și boală?

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

12

Discriminare indirectă

- Discriminarea indirectă este un act de a trata pe cineva mai puțin favorabil în baza unui criteriu care este aparent neutru, cu condiția ca tratamentul să nu fie rezonabil sau justificat.
- Exemple: un restaurant anunță o interdicție generală legată de câini, prin urmare interzic intrarea în restaurant persoanelor cu dizabilități, care utilizează câini ghizi sau de asistență; un anunț pentru un post ca ajutor în construcții impune solicitanților să cunoască limba ucraineană; potrivit unui anunț, „recrutăm....pentru o echipă tânără și dinamică”, prin urmare sunt excluși a priorii solicitanții mai în vârstă.

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

13

Discriminare indirectă

- În jurisprudența sa, în multe privințe (chiar și discriminatorii indirect), CJUE a acordat statelor membre o marjă largă de apreciere pentru politicile sociale ale acestora, inclusiv politica de ocupare a forței de muncă
- Însă această marjă de apreciere nu trebuie să urmărească scopuri ilegitime în legătură cu egalitatea, precum recrutarea și falimentul
- Doar problemele bugetare nu justifică discriminarea (Steinicke, C-77/02)
- Politicile întreprinderilor sunt interpretate într-un mod puțin mai moderat - de exemplu, dacă există o necesitate reală ca o întreprindere să reducă numărul de angajați cu jumătate de normă, iar această necesitate poate fi justificată obiectiv, și această politică a întreprinderii poate fi tolerată, dacă femeile în general lucrează cu jumătate de normă (CEJ Bilka Kaufhaus, C-170/84)

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Cracovia 28 noiembrie 2013

14

14

Rolul Curții de Justiție în domeniul nediscriminării

- Jurisprudența acesteia se bazează pe concepte elementare și pe principiile egalității de tratament și nediscriminării
- Conceptele esențiale privind discriminarea provin din jurisprudența CEJ
- Se are în vedere jurisprudența pentru amendamentele la directive și adoptarea de noi directive (de exemplu 2006/54)

Probarea discriminării indirecte

- Utilizarea statisticilor - un mijloc admisibil de probă
- D. H. și alții - 80 % dintre elevii din școlile speciale din Republica Cehă - romi
- 80-90 % dintre angajații cu jumătate de normă - femei - prime de Crăciun doar pentru angajații cu normă completă

Hărțuirea

- În Directiva 2002/73/CE, hărțuirea este definită ca o situație în care „un comportament nedorit determinată de sexul căruia îi aparține o persoană are ca obiect sau ca efect lezarea demnității persoanei în cauză și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor”.

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Hărțuirea sexuală

- Se afirmă că are loc hărțuirea sexuală atunci când orice formă de „comportament nedorit cu conotație sexuală, exprimat fizic, verbal sau fără caracter verbal, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Excepții

- Cerințele ocupaționale
- Acțiunea pozitivă
- Echilibrul muncă/viață personală

- Inegalitatea de tratament – justificată obiectiv de un scop legitim, mijloace adecvate și necesare - întrebarea esențială pentru interpretarea judiciară

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

19

Măsurile pozitive și discriminarea pozitivă

- Unele forme de preferință pentru grupurile defavorizate anterior pentru existența condițiilor echitabile - doar în situații comparabile (nu, spre exemplu, preferința pentru un candidat mai puțin calificat)
- Preferința pentru purtătorul caracterului distinctiv în toate circumstanțele
- de ex. cote

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

20

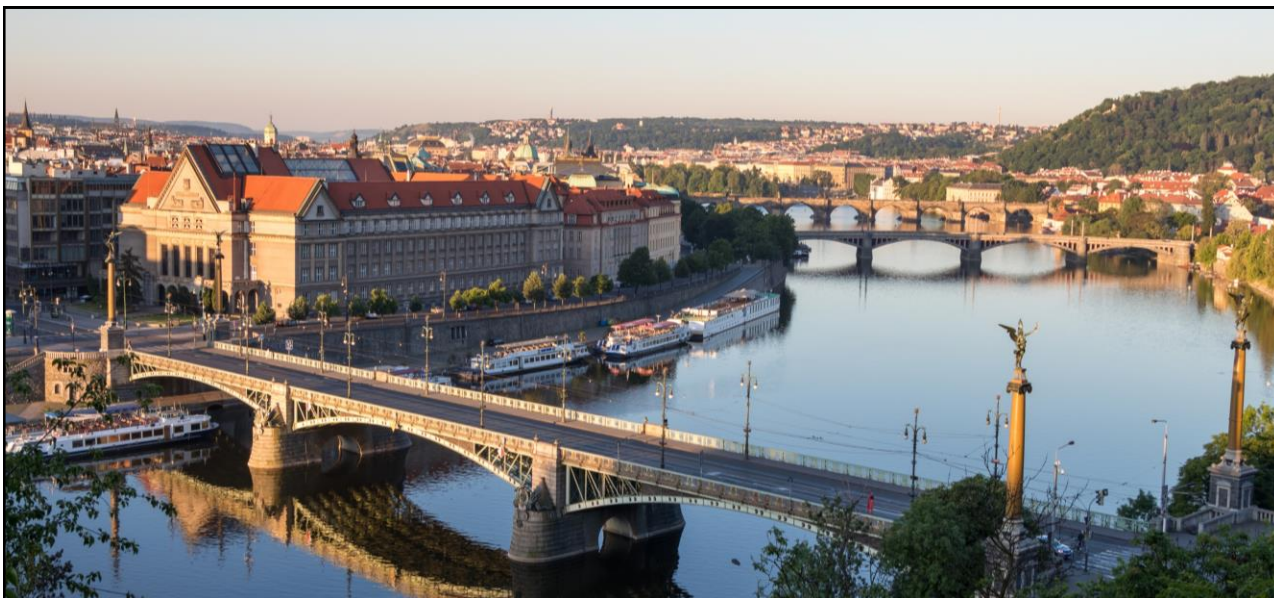
Jurisprudența CJUE – definiții recente

- Discriminarea chiar și fără o victimă
- C-54/07 Feryn
- C-83/14 CEZ
- Discriminare chiar dacă altcineva este purtătorul caracteristici discriminatorii
- C-303/06 Coleman (discriminare rezultantă)
- Discriminarea chiar și „fără făptuitorul discriminării”
- C-81/12 Accept, C-507/18 NH
- Discriminare chiar dacă nu există plată - se poate urmări identificarea discriminării
- C-30/19

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

21

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Univerzita Karlova, Právnická fakulta

nám. Curieových 901/7, I 16 40 Praha I

22

